

ข้อบังคับแพทยสภา

ว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม
เกี่ยวกับการรักษาเพื่อเปลี่ยนเพศ พ.ศ. ๒๕๖๕

โดยที่เป็นการสมควรให้มีหลักเกณฑ์การประกอบวิชาชีพเวชกรรมเกี่ยวกับการรักษาเพื่อเปลี่ยนเพศ
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑ (๓) (ข) (ฎ) ประกอบมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง (๑)
แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕ คณะกรรมการแพทยสภาโดยความเห็นชอบของ
สภานายกพิเศษแห่งแพทยสภา จึงออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม
เกี่ยวกับการรักษาเพื่อเปลี่ยนเพศ พ.ศ. ๒๕๖๕”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม เรื่อง
เกณฑ์การรักษาเพื่อแปลงเพศ พ.ศ. ๒๕๕๒

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

“การรักษาเพื่อเปลี่ยนเพศ” หมายความว่า กระบวนการในการกระทำเพื่อเปลี่ยนเพศ
ซึ่งประกอบด้วยการให้คำปรึกษาแนะนำ การให้ยา การปรับสภาพร่างกายและจิตใจก่อนการผ่าตัด
การผ่าตัดและการดูแลคุณภาพชีวิตภายหลังการผ่าตัด โดยหวังผลให้เปลี่ยนร่างกายและจิตใจเพื่อให้
สอดคล้องกับเพศสภาพ

“เพศสภาพ” หมายความว่า ความเป็นหญิง ความเป็นชาย ที่มาจากความรู้สึกส่วนตัว
โดยอาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับเพศกำเนิดที่ระบุว่าเป็นเพศหญิง เพศชาย

“การผ่าตัดเพื่อเปลี่ยนเพศ” หมายความว่า การผ่าตัดเพื่อเปลี่ยนเพศชายให้เป็นเพศหญิง
หรือเปลี่ยนเพศหญิงให้เป็นเพศชาย โดยอาจเป็นการผ่าตัดอวัยวะแสดงเพศทั้งหมดหรือบางส่วน
เพื่อให้สอดคล้องกับการรักษา

“แพทย์เวชศาสตร์ทางเพศ” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม

(๑) ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการรักษาเพื่อเปลี่ยนเพศไม่น้อยกว่าห้าปี หรือมีจำนวนผู้รับ
การรักษาเพื่อเปลี่ยนเพศไม่น้อยกว่าห้าสิบราย โดยแพทยสภารับรอง หรือ

(๒) ที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่แพทยสภากำหนดหรือรับรอง หรือ

(๓) ที่ได้รับวุฒิปัตริหรือหนังสืออนุมัติแสดงว่าเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมสาขาเวชศาสตร์ทางเพศ เวชศาสตร์ทางเพศในสตรี เวชศาสตร์ทางเพศในบุรุษ หรือได้รับหนังสือแสดงว่าเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมสาขาเวชศาสตร์ทางเพศที่แพทยสภารับรอง

“จิตแพทย์” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ได้รับวุฒิปัตริหรือหนังสืออนุมัติแสดงว่าเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมสาขาจิตเวชศาสตร์ หรือจิตเวชศาสตร์เด็ก และวัยรุ่น

“ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมเปลี่ยนเพศ” หมายความว่า

(๑) ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

(๒) ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมฮอร์โมนข้ามเพศบำบัด

“ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมผ่าตัดเปลี่ยนเพศ” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการผ่าตัดเปลี่ยนเพศที่แพทยสภารับรอง

“ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมฮอร์โมนข้ามเพศบำบัด” หมายความว่า

(๑) สูตินรีแพทย์สาขาเวชศาสตร์การเจริญพันธุ์

(๒) กุมารแพทย์สาขาต่อมไร้ท่อ

(๓) กุมารแพทย์สาขาเวชศาสตร์วัยรุ่น

(๔) อายุรแพทย์สาขาต่อมไร้ท่อ

(๕) แพทย์เวชศาสตร์ทางเพศ

(๖) ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรฮอร์โมนข้ามเพศบำบัดที่แพทยสภารับรอง

ข้อ ๕ การรักษาเพื่อการเปลี่ยนเพศมีหลักเกณฑ์และขั้นตอนตามลำดับ ดังต่อไปนี้

(๑) การประเมินและให้คำปรึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนเพศ โดยจิตแพทย์หรือแพทย์เวชศาสตร์ทางเพศ หรือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมฮอร์โมนข้ามเพศบำบัด

(๒) การให้ฮอร์โมนข้ามเพศ โดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมฮอร์โมนข้ามเพศบำบัด

(๓) การประเมินและให้คำปรึกษาแนะนำก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเพื่อประเมินความสอดคล้องของการดำเนินชีวิตกับเพศสภาพ โดยแพทย์เวชศาสตร์ทางเพศร่วมกับจิตแพทย์ หลังจากผู้จะรับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศได้ดำเนินชีวิตมาเป็นระยะเวลาประมาณ ๑ ปี

(๔) การผ่าตัดเปลี่ยนเพศ โดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

(๕) การดูแลหลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศเพื่อตรวจติดตามและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการผ่าตัด โดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

(๖) การตรวจติดตามเพื่อให้ฮอร์โมนข้ามเพศในระยะยาวหลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศ โดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมฮอร์โมนข้ามเพศบำบัด

(๗) การตรวจติดตามทั้งสภาพร่างกายและจิตใจ โดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมเปลี่ยนเพศ

(๘) การอื่นใดนอกจาก (๑) - (๗) เกี่ยวกับการรักษาเพื่อการเปลี่ยนเพศให้เป็นไปตามประกาศแพทยสภา

ข้อ ๖ ผู้จะรับการผ่าตัดเพื่อเปลี่ยนเพศตามข้อบังคับนี้จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) อายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ใช้อำนาจปกครองด้วย

(๒) อายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์

ข้อ ๗ ให้นายกแพทยสภาเป็นผู้รักษาการตามข้อบังคับนี้และให้มีอำนาจออกประกาศ คำสั่ง เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

ในกรณีที่มีปัญหาในการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ให้นายกแพทยสภาเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดและให้เป็นที่สุด

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๘ ให้คณะกรรมการแพทยสภาออกประกาศ คำสั่ง หรือมติอื่นใดที่เกี่ยวกับข้อบังคับนี้ ให้แล้วเสร็จภายในสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ศาสตราจารย์เกียรติคุณสมศรี เผ่าสวัสดิ์

นายกแพทยสภา